

якості, які повинні виконуватися, відсутнє. Таке визначення було б також корисне, щоб розмежувати систему офіційної статистики і виробників, які беруть участь у її виробництві [5].

Зазначені пріоритетні напрями вдосконалення статистичної діяльності покладені в основу Стратегії розвитку державної статистики на період до 2017 року, метою якої було підвищення якості державної статистики шляхом розбудови цілісної ефективної національної системи офіційної статистики для приведення її у відповідність до стандартів ЄС у сфері статистики. Результатами реалізації Стратегії стало підвищення якості статистичної інформації для подальшого вдосконалення системи державного управління та зростання довіри суспільства до офіційної статистики.

Список використаних джерел

1. Поглиблення відносин між ЄС та Україною. Що, чому і як? : [посіб.] [Електронний ресурс] / за ред. М. Емерсона і В. Мовчан. - Режим доступу : http://www.taxadvisers.org.ua/user_files/ua_Deepening-EU-UKR.pdf
2. Звіт про результати діяльності Державної служби статистики України за 2016 рік [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/zvit/zvit_DCC_2016.zip
3. Стратегія розвитку державної статистики на період до 2017 року [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/telefon/ukr/strateg2012.htm>
4. Адаптована глобальна оцінка національної статистичної системи України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/glob_o/AGO_u.zip
5. Закон України Про державну статистику [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2614-12>

РИНОК Ф'ЮЧЕРСНИХ КОНТРАКТІВ В УКРАЇНІ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Гоч Роман Андрійович,
аспірант;

Національна академія статистики, обліку та аудиту

Вітчизняний фінансовий ринок розвивається досить повільно та перебуває на стадії свого становлення. Одним із вагомих елементів українського фінансового ринку є сектор ф'ючерсних контрактів як різновиду похідних фінансових деривативів, що обертаються лише на біржовому ринку. Суть ф'ючерсного контракту полягає у відстроченні платежу, коли учасники угоди домовляються про ціну, за якою в майбутньому продавець продасть, а покупець купить базовий актив (тобто актив, що знаходиться в основі ф'ючерсу). На сьогодні актуальним є вивчення проблемних аспектів функціонування ринку ф'ючерсних контрактів, які

стримують розвиток фінансового ринку за даним видом деривативів. Деривативи дозволяють хеджувати ризики й нівелювати динамічність критичних економічних змін, як-то зміну валютних курсів, процентних ставок, інфляцію, та не мають нічого спільного з системою інтервенційних цін.

Більшість світових фінансових ринків є певним чином структурованими, тому відсутність структурування на вітчизняному ринку ф'ючерсних контрактів не сприяє його розвитку. М. Мелешко зазначила, що до факторів, які спричинили кризу фінансового ринку, належить відсутність його структурування по вертикалі. На ньому й нині відсутня низка необхідних сегментів, які у світовій практиці прийнято називати ринком похідних фінансових інструментів [4]. До складових елементів ринку похідних цінних паперів відносять: суб'єкти та інструменти ринку, об'єкти, які лежать в основі деривативів, механізми ціноутворення на деривативи, а також реалізації цілей суб'єктів ринку деривативів [3].

У грудні 2007 р. наказом Міністерства аграрної політики було затверджено галузеву інноваційну програму «Створення системи біржової торгівлі ф'ючерсними контрактами на зерно» з метою удосконалення та стабілізації біржового ринку зерна. Наказом передбачалося надання нових конкурентних послуг на цьому ринку шляхом створення умов для підвищення ефективності господарської діяльності його суб'єктів через запровадження реальних механізмів управління фінансовими ризиками. Водночас в аналітичних оглядах Української фондової біржі [5] за 2010-2016 рр. ринок похідних цінних паперів протягом звітного періоду був представлений лише опціонними сертифікатами. На рис. 1-2 (за даними [1]) відображено обсяг, кількість і структура (за роками) ф'ючерсних угод, які були укладені Українською біржею за період 2010 - листопад 2017 рр.

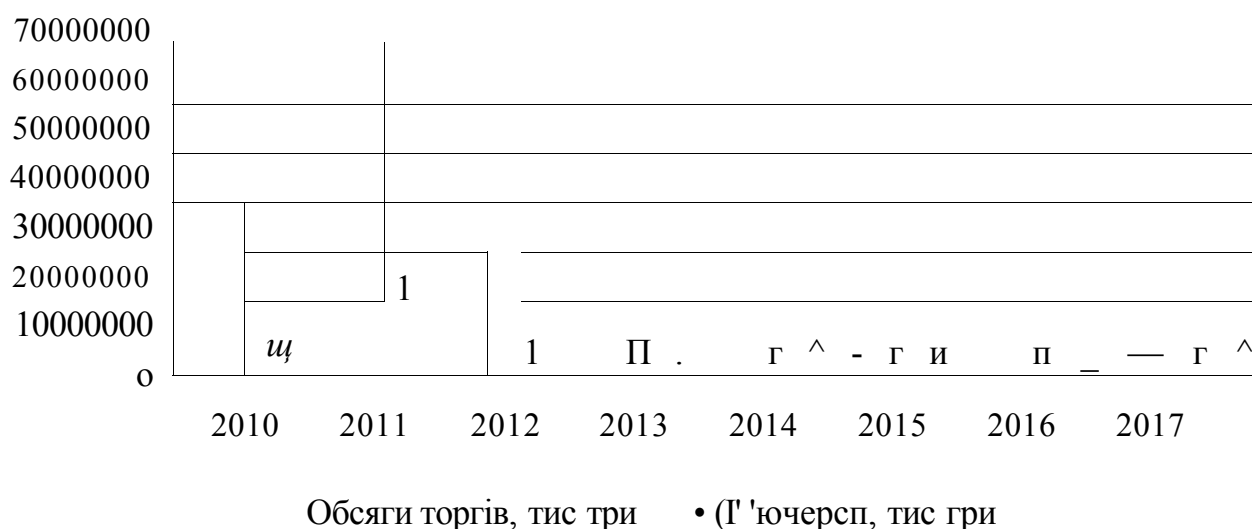

Рис. 1. Динаміка торгів на Українській біржі за 2010 - листопад 2017 рр.

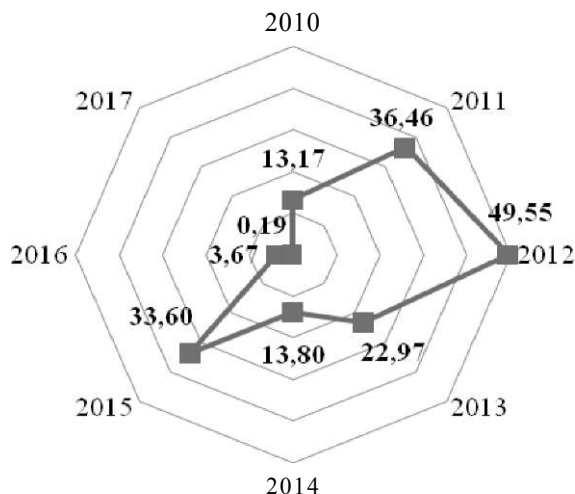

Рис. 2. Частка торгів по ф'ючерсам на Українській біржі за 2010 - листопад 2017 рр., %

У липні 2017 року на Українській біржі вперше було виконано операцію за ф'ючерсним контрактом щодо постачання зерна; до цього всі ф'ючерсні контракти виконувалися без поставки базового активу (мали виключно розрахунковий характер). Як свідчить динаміка досліджуваного ринку щодо операцій з ф'ючерсними контрактами (див. рис. 1-3), ситуація щодо розвитку ф'ючерсів є доволі негативною. Спостерігається стійка тенденція до скорочення сум торгів та кількості угод на більше ніж 90%. Таке стрімке падіння свідчить про недосконалість вітчизняного ринку похідних деривативів та відповідної законодавчої бази, нестабільний політичний клімат, зниження рівня макроекономічних показників розвитку економіки тощо. Активній роботі на ринку термінових контрактів перешкоджає відсутність обґрунтованої законодавчої бази, яка відповідала б реальній економічній ситуації в Україні та загальноприйнятим у світовій практиці поняттям і регулятивним механізмам, починаючи від самого тлумачення ф'ючерсного контракту до вирішення проблем мита й оподаткування [2]. Разом з тим, реальні обсяги торгів у фінансовому сегменті можна буде прогнозувати тільки тоді, коли до нього будуть допущені банки.

Список використаних джерел

1. Інформація про торги на Українській біржі [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.ux.ua/ru/marketdata/marketresults.aspx>
2. Дискіна А. А. Перспективи становлення ф'ючерсного ринку в Україні / А. А. Дискіна, Я. В. Богаченко // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка. - 2015. - Вип. 1 (3). - С. 63-68.

3. Князь С. В. Підходи до розкриття прав користування землею у фінансовій та статистичній звітності / С. В. Князь, Г. І. Лучко // Актуальні проблеми економіки. - 2015. - № 6 (168). - С. 347-354.

4. Мелешко М. І. Аналіз стану і перспективи подальшого розвитку торгівлі фючерсними контрактами на українському біржовому ринку / М. І. Мелешко // Інвестиції: практика та досвід. - 2010. - № 11. - С. 77-80.

5. Аналітичні огляди діяльності УФБ [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://ukrse.com.ua/analitika>